

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 3 frt — kr. Négy óra . . . 1 frt — kr.
Fél évre . . . 1 frt 50 kr. Negyed évre — frt 75 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

a szerkesztő saját házában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyílt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

A közigazgatás államosítása.

Alig képzelhető nehezebb helyzet mint a milyenbe a vidéki társadalmi heti lapok vannak minden nagyobb, a társadalmat nagyon is közelről érdeklő országos kérdéseknél, mint jelenleg is, a közigazgatás államosítási törvényjavaslatnál.

A törvényjavaslat, mely jelenleg parlamentünkben tárgyalatik, egyike a legfontosabbaknak és következményeiben oly messze kiterjedő változást fog előidézni hazánkban, mely a társadalom minden egyes tagját oly közelről fog érinteni, hogy azt teljesen figyelmen kívül hagyni még sem szabad és bár nagyon nehéz azt a határvonalat megtalálni vagy kijelölni a hol a politika végződik és csak a társadalmi kérdés kezdődik, hogy bárki is könnyen letévedhet a társadalmi kérdések teréről, rálépve a politizálás sikamlós mezejére, mégis legalább röviden foglalkozni óhajtunk e fontos kérdéssel.

Rövid szavakban összefoglalva a javaslat a választások eltörlését és e helyet a kinevezési rendszer behozatalát, a közigazgatás államosítását, vagy is az összes államhatalomnak koncentrációját, óhajtja keresztülvinni.

Nem kételkedünk, hogy a kormány intenciója — midőn e törvényjavaslatot benyújtotta, nem lehetett más mint a közigazgatás javítani, csak hogy az a kérdés merül fel, hogy vajon e célt elérendő szükséges e a polgárok választásijogát megtámadni?

A megyék önrendelkezési joguknál fogva nem egyszer mentették meg alkotmányunkat s ez okból nagyon sokan veszélyt látnak abban is a jövőre nézve, hogy a megyék s azzal együtt a választópolgárok önrendelkezési joguktól megfosztva — minden jog és hatalom egy kézben pontosítások össze és ez agályokat nem csak a 48-as párti, de sőt több kormánypárti képviselő is nyíltan kijelentette s a kormánypártból kiléptek.

Vannak tehát most, midőn a nyári szüneteknek kellene lenni e fontos törvényjavaslat fölött olyan nagy, tárgyilagos szép viták, mely ritkítja párját nem csak a mi, de a külföldi parlamentek történetében is.

Folyik a harc szíves kitartással elkeseredetten mind két részen és ma 45 napi tárgyalás után már — — — a cím kérdésnél tartanak.

Nem guynkép mondjuk ezt, mert egy ilyen fontos, a nemzet életébe vágó kérdésnél, midőn arról van szó, hogy a nemzet ezredéves joga, melyet az egész nemzet gyakorolt ma egy kézbe tétessék le

helyén valónak tartjuk a lehető legnagyobb elővigyázatot.

A törvényjavaslat mellett foglalt a mérsékelt ellenzék is állást s ez alkalommal a kormánypártot támogatja s így a javaslatot a nagy többség igyekszik törvényé emelni — míg a 48-as párt mellé a javaslat elleni küzdelemhez néhány a kormánypártból kilépett és a pártönkivüli képviselők nagy része csatlakozott és bár még így is számszerint csak kis csoport, lelkesen küzd a javaslat ellen s nem lehetetlen, hogy ez alkalommal a többség alkura lesz kénytelen a kisebbséggel lépni melynek eredménye a törvényjavaslat nagymérvű módosítása is lehet.

A törvényjavaslat ellenzői garanciákat kérnek, mielőbb a nemzet jogairól, vagyis a mai rendszerről lemondanának. Kérik a városok és községek rendezéséről szóló törvényjavaslat benyújtását is, de gróf Szapáry kormányelölök ma még nem hajlandó azt benyújtani úgy az ellenzék által tett elnapolási indítványt sem fogadták el, amiért is a 48-as párt az obstrukció eszközéhez nyúl, mely által, ha nem is teljesen meggátolni, de hosszú időre lesz képes elhuzni a tárgyalást, így akadályozva meg legalább ez idő szerint a javaslat törvényerőre való emelkedését.

Az esetben ha az ellenzék tényleg az obstrukció terére lép és annyiszor és annyian hozzá szólanak majd a szakaszokhoz — indítványoznak, interpellálnak, névszerinti szavazásokat kérnek stb. a mennyiszor ezt a törvények és a házszabályok megengedik, úgy a javaslat csak évek múlva válhatik törvényé. Természetesnek találánánk tehát, ha a többség a javaslat némi módosításába bele egyezne.

Ma alig lehetne még megmondani, hogy hova fognak az ügyek fejlődni. Mi bizunk a törvényhozás bölcsességében, hogy az ellenérvek figyelembe vételével, hazánk szabadságának minden veszélyeztetése nélkül fog e nagy reform keresztülvitetni.

A vasárnapi munkaszünet.

A mai illetve a holnapi nap az első, melyben napvilágot lát Baross miniszter legújabb vívmánya — a vasárnapi munka szünet. Ez az első vasárnap, mely hivatva volna minden rendű és rangú ember heti fáradaimai kipihe-nésének idejéül szolgálni.

Amelkül, hogy kritizálni akarnánk magát a törvényt, nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül az elv helyességét.

Kiindulási pontnak felteszük a kérdést, van-e szükség kényszeríteni egyes embereket vagy társulatokat arra, hogy kereseti ágok, ipa-

rok vagy kereskedésök minden héten egy teljes napig szüneteljen?

Igényli-e a munkás, hogy pihenője törvényen alapuljon, azt törvény írja elő vagy korlátozza?

Minderre szerintünk az egyszerű „nem“ szócska felel.

Elismert tény az, hogy minden embernek meg van azon joga, hogy személyével szabadon rendelkezhetik, és az életentartására követelt első rendű szükségleteit tisztességes foglalkozással beszerezhesse.

Ha valaki, legyen az gyáros, iparos kereskedő, hivatalnok vagy munkás vasárnap pihenni óhajtott, szabadságában állt ezt tenni eddig is, ha nem minden vasárnap, de minden másodikon biztosan.

A gyáros szakíthatott magának hetenként egy napot, anélkül, hogy kereseti ága szüneteljen, az iparos és kereskedő ha segédekkel dolgozott szintén, a hivatalnok ha nem is rendszeresen, de időnként tehette ezt, munkás szerződésileg az ellenkezőre nem volt kötelezve.

Igaz hogy ha a kereskedő és iparos segítése nem lévén szüneteltette a munkát, veszteséget szenvedett; de kérdjük nem úgy lesz-e ezután is?

Utoljára minden nap enni kell, hogy pedig az ember egyék, dolgozni is.

Ugyan mikor fogják a gyógyszerészek és orvosok munkaszünetét behozni, vagy talán az nem is olyan ember mint más? mikor fogják azt mondani hiszen nektek kell pihenő, ha valaki valamit akar várhat hétfőig egy nap nem nagy idő.

Ki fogja kárpótolni a gyárost a vasárnapi veszteségéért, ki ad a munkásnak pihenő napjára is kenyeret. A törvény bizonyosan nem hanem csökkentve lesz az előbbi jövedelem a munka napjai rovására fog menni a pihenő nap ebédje és vacsorája.

Mindezek azonban fogalmak és állítások, melyeket egy kis sophismával látszólag megcáfolni lehet, de hátra van a nép hátránya minek ép ellenkezőjét célozták.

Hazánk földmivelő állam, népe mindannak dacára megtartotta a vasárnapot, nem ugyan azért, hogy pihenjen, hanem hogy heti élelmét szükségleteit beszerezze.

Mától fogva a munka napokból kell neki szakítani minderre, mert a boltokat vasárnap zárva találja.

Apellálnunk kell az emberi szervezetre, midőn állítani merjük, hogy pihenőre nincs szükség, mert úgy vagyunk alkotva, hogy tünni, szenvedni tudjunk, egy csekély kis jutalomért az életért.

Egész nagy szem bölcséleti munkát lehetne mindkét részre készíteni, de nem azért, hogy a törvény helyénvalóságát, vagy helytelenségét bebizonyítsuk, hanem, hogy az író bíráló tehetőségét minden cél nélkül fitogtassa.

Realisztikus elveink mondják ezt nekünk tollba és ugyanazok mérészik állítani, hogy azok, kiknek a munkaszünetre leginkább szükségük van, a munkások, nem fogadják ezt valami nagy örömmel, mert nincsenek arra megérve, hogy pihenni tudjanak, ellenkezőleg ezen nap munkálatlansága alkalmat fog nekik arra nyújtani, hogy unalmokat a lelket és testet ölü mulatságokkal üzzék el.

Szóval szerintünk a vasárnapi munkaszünet a művelt elem részére pedig alkalom sok olyasmire, melyet a nélkül is felkeres, a szorakozás szülte rosszakra.

Nem érezünk magunkban erőt Barossot bírálgatni, csupán saját nézetünknek adtuk kifejezést, azon lepel alatt, hogy igen gyakran megtörténik, sőt elvül is fel lehet állítani, hogy a ki sokat tesz, lehetetlen miszerint minden tette helyes legyen.

T. L.

Községi ügyek.

Igaz ugyan, hogy a községi szabályrendeletünk szerint a képviselői rendes közgyűlés megtartása július és augusztus hónapokban nem kötelező, de megmondja azt is, hogy ha a tanács vagy a bíró jónak látja, rendkívüli közgyűlés még fentemelt hónapokban is tartható.

Mi a magunk részéről ugyan sokkal helyesebbnek tartottuk volna, ha a halasztást nem tűrő ügyek már a régmúlt közgyűlés tárgyszorozatába fel lettek volna véve, minthogy azok tárgyalása miatt, most ez időben, midőn a képviselők nagy része gazdasági teendőikkel van elfoglalva, rendkívüli közgyűlés hívassék egybe, de a község érdekében azt mégis szükségesnek tartjuk.

Csak hogy két esetet is említsünk, mely gyors elintézésre vár felhozzuk a községi föld és az ugynevezett tömörkényi „Csaj“ földeknek bérbeadásának kérdéseit. E földek f. év október elsejével lejárnak így tehát azok újból haszonbérbe adásra határozni kell, annál is inkább, mert a haszonbérbeadásnak október elsőre jogerőre kell emelkedni s ahhoz az idő már most is aligha nem rövid.

Ezért szükségesnek tartunk egy rendkívüli közgyűlés egybehívását és hisszük, hogy tekintve az ügy fontosságát, dacára a munkaidőnek, a képviselők kellő számban fognak megjelenni.

Ajánljuk az itt mondottakat előljárásunk és képviselőink figyelmébe.

Szent beszéd

tartotta dr. Kiss Sándor Szegváron, 1891. évi július hó 12-én.

A mi U. J. Kr. szentjének nevében ünnepre gyülekezett áhitatos keresztény hívek!

Mielőtt szó fakadna üdvözlésekre ajkamon, imába olvad szívem érzete dicsőítésére a szentháromságnak, ki az örömmek e napját megérnünk s megünnepelnünk engedé.

„Dicsőség az Atyának és Fiúnak és szentléleknek, miképen kezdetben vala, most és mindörökké. Amen.“

És most örvendező, ájtatos keresztény hívek, köszöntelek benneteket magasztos ünnepünkön, midőn a keresztire feszített üdvözítő istenember ifju apostola első szentmise-áldozatát mutatja be előttetek az Úrnak.

Es ki ez ifju apostol, hogy tiszteletére itt megjelentetek?

Vér a ti véretek, lélek a ti lelketekből. Hogyne volna hát nagy a ti örömeitek.

Köszöntelekben a ma élő nemzedék között alig van, ki itt hasonló ünnepre emlékeznék.

Örömeitek lehet e nap s dicsőségek mindnyájatoknak, melynek emléke szívetekbe íródik s onnan ki nem törlődik.

Tekintsetek a szentélybe, ott látjátok az Üdvözítő ifju apostolát, környezve paptársai, szülői, testvérei, rokonai s barátai által. Ismeritek őt: községek derék polgárának Salánki Józsefnek és Belák Klári fia Salánki István kegyestanítórendi szerzetes pap és tanár.

Pályatársam, barátom, testvérem, megállítalak szent munkádban egy kis időre, hogy hozzád szólva szóljak az itt egybegyülekezettekhez a te hivatásodról, a te küldetésedről, a te tiszteledről, érdemedről és jutalmadról.

Szentlélek Isten! áldó malasztoddal derítsd előttem fényessé a tájat, melyen az életet szemléli képzeletem, hogy még a romokon is csak a virágokat lássam: a vigaszt és a reményt; hogy midőn szent hivatásu szolgál munkájáról szólok, annak a hitnek ereje áradjon el ajkaimról s áradjon el itt a szíveken, melyet anyaszentegyházunk örök diadaláról isteni Megváltónk hirdetett!

Keresztény hívek! Nem akarom elszomorítani lelketeke az emberi bajok és szerencsétlenségek képeivel, hiszen a hol árnyék nincsen, ott a fényt sem igen látni meg; nem zugalodom a szenvedés a fájdalom ellen, hiszen ez erősíti az emberi szívet s a szívben a hitet.

Oh, mert a hit oltárát sokszor az örömeik pillanatában nevetve rombolja szét az ember, de aztán sirva állítja vissza, ha Isten szent keze reá méri a megpróbáltatások ostorát.

Csak annyit mondok — magatok is jól tudjátok, hogy a kor, melyben élünk, hogy e vége felé közeledő század, mely a szellemi haladás zászlaját büszkén lobogtatja, mégis

boldogtalan, beteg. S miért boldogtalan? Mert „erőszakkal fojtotta el magában természetének alaphajlamait a vallásos érzelmeket s nem akarja belátni, hogy a lélek örökké fog törekedni az Isten után, mert tőle eredt s vele ismét egyesülni akar, boldogtalan azért, mert a vallástalanság mérges pusztit az emberi szíveken. De tépje, marja, pusztítsa bármiképpen e méreg, nem félek a jövőtől; mert — mint szent Pál apostol mondja — „bőséges a mi vigasztalásunk a Krisztus által.“ A megváltás munkája örökéletű, malasztja, mely Krisztus egyháza által árad a világra, meg fogja gyógyítani a beteg világot. Megtanultam én azt a történelemből, melynek minden lapján ott látom a Krisztusi tant örökös, de diadalmas harcban, küzdelemben a fájdalommal, kórral. A katolicizmusnak „kincsei a szegények, a nyomorultak voltak s az emberiségnek nem voltak olyan szükségletei, melyekre gyógyszereit s világosságát ne árasztotta volna az egyház. Ápolta az emberiséget betegségében, tanította tudatlanságában, kiváltotta e rabszolgaságból, vigasztalta a börtönben és megnyugtatta a vérpadon. Anyja volt az emberiségnek minden időben, a ki még akkor is szerette gyermekeit, mikor azok rágalmazták őt.“

Nézzétek a történelmet, minő lélekemelő jelenetekkel fogtok lépten-nyomon találkozni.

„Mikor végig söpört Európán a dögvész s az atyja menekült haldokló gyermeke ágyától, ki lépett ehez a szerencsétlen elhagyott-hoz? Az egyház. Mikor azt az utcák sorában vonagló fekete himlős embert vagy a darabokra széthulló tetemet kellett eltakarítani, ki lépett oda? Az egyház. Ki érintette a bélpoklos kezét, hogy megmossa sebeit és így szóljon hozzá: „Testvérem vagy, szeretlek és sajnálalak téged?“ Az egyház az ő betegápoló rendjeivel. Ki volt az, a ki megindult a rabszolgák sorsán s feloldotta e szerencsétlenek bilincseit, hogy visszaadja nekik a szülőföld levegőjét és az anyák csókjait? Az egyház a foglyok megváltására alapított rendjeivel. A nyomorban és butaságban senyedő, apátlan, anyátlan, sőt kidobott és állítságra kárhozott gyermekek szívében ki gyújtotta meg, ki ápolta a világító s melegítő, az éltető és áldó szeretet, hit és tudomány tüzeit? Az egyház az ő tanító rendjeivel.“

De elég, csak ismétlem: nem félek a jövőtől, bármennyire pusztit is a hitetlenség mérges az emberi szívekben; mert „a mi vigasztalásunk bőséges a Krisztus által.“
(Folyt köv.)

Helyi és vegyes hírek.

— A legnagyobb nyilvánosság. A vármegye központi választmánya múlt hó 27-ikén tartott ülésében helyben hagyta a mindszei ország-

T Á R C Z A

Muki bácsi kalandja.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

Muki bácsi azok közzé a halandók közzé tartozott, kik irtóztak a víztől és kik teljes életükben mindig a bornak voltak lelkes barátai. A víziszonytól csak egyszer szabadult meg minden esztendőben, akkor ugyanis mikor szabadult meg minden esztendőben, akkor ugyanis mikor a nyári forróság mogyoró nagyságu csöppöket szoritott ki jól táplált, egészségtől duzzadó testéből.

Ekkor kibékült a vízzel és megbarátkozott a fürdés eszméjével, mert hiába! — szokta ilyenkor mondani — az esztendőben egyszer csak meg kell feredni, akár van rá szüksége az embernek, akár nincs.

A nagy alkalom végre megérkezett és Muki bácsi elhatározta, hogy a legközelebbi forró napon kimegy a falu végén elterülő „Varjutóhoz“, a hol a község intelligenciája a mult esztendőben már fürdőházat akart emelni az e célra rendezett táncvigalommal összekötött lövölde ünnepély tiszta jövedelméből.

Muki bácsi nem szeretett nemesebb passzióval dicsekedni, tehát azt a kirándulást is

egyedül tette meg és a tó partjára érven, a víz tükre anyai csákkal kínálta lágy ölet, hogy levetkezett és megfeledkezvén a vidék vagyonszerzési viszonyainak nem épen kedvező állapotáról, ruháját a parton hagyta szétszórva, biztos martalékkal a környéken ólalkodó cigányoknak. Muki bácsi teljesen meg volt elégedve a „Varju“ hús hullámaival és többször alámerült, hogy annál nagyobb legyen élvezete.

De mialatt így élvezett, egy tolvaj fölnyalabolta a ruháit és köd előttem, köd utánam, úgy elillant, hogy Muki bácsi még a neszt se hallotta.

Mikor a fürdőzés véget ért, Muki bácsi a partra veté szemeit ruháit keresve. Sehoh semmi nyoma. Már-már kétségbe esett, midőn az az ötlete támadt, hogy addig kiabál míg valaki meghallja. Negyedórai ordítás után végre egy cigányasszony jelent meg a tó partján, felajánlva segítséget a megszorult gazdának. Muki bácsi nem sokat válogathatott és testvériesen osztozkodott a cigányasszony kosztümjén, felöltvén annak lángpiros szoknyáját és ezer fojtólól összetákolta lajbliját. Ezzel aztán örült sebességgel vágatott a faluba, hol szerencsétlenségére ép akkor dobolt a kisbíró és a nép kíváncsian összefutott az utcán. Hiába igyekezett kerülő uton hazatérni, nem sikerült neki;

mert fele uton beléje ütközött az egyetlen pandur, a ki a kertek mögött alkalmasint valami vadorzót szimatolt.

— Megálj! — kiáltott a csönd szigorú öre. Csak valja be, hogy kend ez a Lütyök Tera, aki a minap is hét libát hajtott el a faluból?

Muki bácsi önkéntelenül megállt és megfeledkezvén érdekes öltözetéről a megsértett önérzet büszke hangján válaszolt:

— Ejh, hát kend is már fenéki nézett ma a pohárnak, hogy olyan zavart a szemvilága, hogy nem ismer . . .

A pamker, ki a beszéd alatt Muki bátyánk közelébe sietett, nagy haragra lobbant a ielelés miatt. Nem is engete tovább folytatni Muki bátyánk védelmét, és kifejezte előtte a gyanut, hogy a szakálla csak álszakál, amiért most már épenséggel nem tágit és bekísérte a foglyot a község házába.

Itt aztán csakamar kieerült a való, mert Muki bácsi felesége éppen akkor lépett be az ajtón, hogy eltűnt férjeurat aközség birájánál reklamálja, mikor a pandur váltig hajtogata, hogy ő kész esküvel erősíteni, hogy a fogoly senki más mint az a bizonyos Lütyök Tera, aki a minap ellopta a Muzslaiék libáit.

M.

gyűlési képviselő választók névsorát s azt a törvényben meghatározott ideig közszemlére való kitételének céljából azon megjegyzéssel küldte meg az előjárásnak, hogy az „szokott módon a legnagyobb nyilvánosság mellett közhírré tétessék.“ Mi azt hisszük, hogy az sem a szokott módon és még kevésbé a legnagyobb nyilvánosság mellett — lett közhírré téve. A templom előtti publikálás szokott mód lehetett évtizedekkel ezelőtt abba a boldog korban midőn még mindenki a templomba járt — de ma e rendszer nem felel meg s az ott kihirdettek felől lakosságunknak csak egy kis része bírhat tudomással. A mi a legnagyobb nyilvánosságot illeti az meg éppen nem lett betartva, mert lapunkban, amely ellen bármilyen ellenszenvvel viseltessék is az előjáráság egynemely tagja, mégis csak a nyilvánosságnak egyik organuma lévén, azt a hirtetést abba közé kellett volna tétetni.

— **Közveszélyes örült.** Szabolcs helybeli lakoson már több ízben észlelték az örültség jeleit. Ez év elején azonban már egész kiütött rajta azért a hatóság annak idején Szegedre szállította honnan azonban nem sok időre multán mint jávult beteget haza bocsájtották. A mult napokban azonban ismét visszaesett bajába, de sőt még az nagyobb mérvben lépett fel s ez okból, mint értesülünk, Lap Akos főjegyző az angyalföldi tébolydába szállította.

— **A vasárnapi munkaszünetre** hozott törvények ma azaz f. hó 19-én lép életbe s ezért felhívjuk kereskedőink figyelmét arra, hogy e törvény értelmében délelőtt 11 órakor tartoznak üzleteiket bezárni. Azok kik ezen rendeletet megszegnék, 1 frttal 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtattni.

— **Első sz. mise.** Szegváron fényesen tartotta meg a község szülöttje, Salánky István kegyesrendi áldozó pap első sz. miséjét. Manuduktor nagys. Körrey Ferenc érdemduz kanonok plébános volt. A virágokkal díszített és zsufolásig ünneplő hivelkel megtelt templom szószékéről dr. Kis Sándor tanár, községünk szülötte, tartott lelkes és költői szépségekben gazdag beszédet, melyet lapunk egész terjedelmében közölni fogja s melyre fölhevítjük a magasztos iránt érdeklődő olvasók figyelmét. Délben a nagys. manuduktornál volt ünnepi ebéd, este pedig az ünnepelt szülei házában vacsora, hol aztán megeredt a jókedv s a nagyszámu vendégsereg a zene vig hangjai mellett kivilágos kivrattig ropta a táncot.

— **A szentesi főjegyzőválasztás megfeleltetett.** A szentesi főjegyzőválasztás ellen id. Temesváry Antal és Sima Ferenc városi képviselők, mint a közgyűlésnek választott kandidáló bizottsági tagjai, felebbezést adtak be. A felebbezés a választást törvénytelennek és így feltétlen megsemmisítendőnek mondja.

— **Csillag hullások.** Julius hó második felére érdekes égi eseményeket jeleznek a csillagászok. E hó második felében ugyanis különösen 25-ikétől kezdve elemi és gyengébb, de később mind sürűbb csillag hullások lesznek, melyek időnként, különösen augusztus első felében sürűbben fogják egymást követni, oly annyira, hogy bármikor és bármerre fog a szem tekinteni, mindenütt hulló csillagokkal fog találkozni. Szinte elképzeljük, hogy viszonyaink mennyire fognak e látvány fölött sopánkodni, mert a népbabona azt tartja, hogy valahányszor egy csillag „leesik“, mindannyiszor egy ember meghal, szószzerint véve a „letűnt az én csillagom“ képletes kifejezést. Az ilyen babonások megnyugtatóására megírjuk, hogy az idej csillag hullásokat, mely szebb lesz minden eddigénél, egy üstökös csillag pusztulása fogja okozni.

— **Uj lap Csongrádon.** Nem tudjuk örülnünk-e a vidékünkön buján termő hirlapok fölött, vagy sem. Nem tudjuk, hogy vajjon van

e szüksége Csongrádnak arra, hogy három helyi lap terjeszse ott a közművelődést avagy e tultermékenységet az ottani társadalmi betegségnek kinövése. Mi a magunk részéről inkább vagyunk hajlandók az utobbit elhinni, mindazon által üdvözöljük az új kolegát a „Közérdeket“ s kívánjuk, hogy egészségesebb legyen mint egyik másik ottani kollegája.

— **Ártatlanul.** Magyarországon az 1888. évben 1440 férgu és 438 nő szenvedett vizsgálati fogságot ártatlanul. Ennyi volt azoknak száma, a kiket letartoztattak, heteken, hónapokon, sőt egy évnél is hosszabb ideig fogva tartottak, de akik ellet az eljárást megszüntetni, vagy őket felmenteni kellett.

— **Az elvált nő neve.** Fontos kérdésben döntött a minap a kultuszminiszter. A kérdés az volt, vajjon jogositva van-e róm. kath. hitvalláson maradt nő, kinek férje újból megnősült, volt férje nevét továbbra is viselni? A vallás és közoktatási miniszter e kérdésre tagadólág felelt. A nőt csak az jogositja fel a férj nevének viselésére, mondja a miniszteri rendelet megokolása, hogy házasság által közte és férje közt oly benső viszony jött létre, amelyben ő a férjjel egységet képez. De a nő ezen jogának minden alapja megszűnt a polgári bíróság amaz ítélete által, mely a házassági köteléket örökre jogérvényesen felbontja, minthogy a házasság végérvényesen felbontás után a férj előbbi házasságát semmi tekintetben sem tartozik elismerni, tehát nevét sem tartozik volt nevével megosztani. Erre kizárólagos joga van az ő második nevének, akit arra kötelezni, hogy jogait az első feleséggel ossza meg, a monogamia mellett jogi lehetetlenség volna. És végre a közrend tekintetében s az általános jogérzetben is ütköznék annak a viszonynak megengedése, hogy egy férfinak két, esetleg több nő viselhetné a nevet.

— **A szentesi nyári országos vásár** a mennyiben már a vasárnapi munkaszünet törvényé vált nem ma vasárnap — hanem szerdán azaz folyó hó 22-én veszi kezdetét. A vásárok jövőben mindig a naptárban kitett időben s nem az azt megelőző vasárnapon fog megtartatni.

— **„Kécske és vidéke“** ügyesen szerkesztett heti lap mult számal megszűnt. Petróczy József e lap felelős szerkesztője és kiadója róm. kath. segéd lelkész kénytelen a lapot beszüntetni, mert Kécskéről — Dorozsmára helyeztetett át.

— **A csemeték.** Szüki és Czilik Mihály fia korán hozzá fogtak a kenyér keresethez — csak hogy nem dolgozni, de lopni indultak, kényelmesebbnek tartván a kereset ezt az ágát gyakorolni. Az egyik 10, a másik 11 éves — tehát további jó nevelés mellett még sokra vihetik, ha csak az első kísérlet kudarca el nem veszi majd kedvüket e mesterség tovább folytatásától. A napokban repültek ki, illetve repültek be először a Vitos János iskola helyiségének ablakán, hol is rögtön az összezsomogoláshoz fogtak, de meglepték őket s most a község ház bürtönében hűsölnek.

Az orsz. vörös kereszt-egylet helybeli fiókegylete által rendezett és f. hó 4-én megtartott nyári multság bevétel és kiadásáról szóló elszámolást Kovács József egyleti jegyzőtől csak most kapván meg, azt alábbiakban közöljük.

Bevétel	
Belépti jegyekből	115 frt — kr.
Felülfizetésekből	37 frt 80 kr.
összesen	152 frt 80 kr.
Kiadás	
Terem	6 frt —
Zene	30 „ —
Meghívó	12 „ —

Zászló nyél	1 „ 50
Meghívó portója	2 „ 75
Andó	2 „ 40
Napszámok	19 „ 60
Fuvar	8 „ —
Lampinok	7 „ 35
Büchlernél	15 „ 62
Goldsteinnál	2 „ 14
Rendezési jelvény	1 „ 11
Verebnnél	1 „ 72
Marad	110 frt 19 kr.
Tiszta neyereménynek.	41 frt 61 kr.

Felülfizettek.

Zzilinszky Mihály főispán Ó méltós.	3 frt kr.
Weisz Lőrinc	2 „ —
Tokay Lajosné (Tisza-Földvár)	2 „ —
Schlésinger Juda	2 „ —
Micheller Antal	1 „ —
Stammer Sándor (Szentes)	1 „ —
Szojka Kornél	1 „ —
Diamant Manó	1 „ —
Grüner Gézané	1 „ —
Kohn Adolfné	1 „ —
Szobotka Gusztáv	1 „ —
Wimmer Károly	1 „ —
Ivánkovics Imre	1 „ —
Vidovich Antal	1 „ —
Weisz Cecilia	1 „ —
Schwartz Lipót	1 „ —
Wöber György	1 „ —
Hám Antal (Veszprém)	1 „ —
Szojka Kálmán	1 „ —
Mátéffy Kálmán (Szentes)	2 „ —
Kertész Mór	1 „ —
Hubacsek Pál	1 „ —
Pályi Gyula	1 „ —
Erdélyi Gyula	1 „ —
Piti László	1 „ —
Vigh Gyula	1 „ —
H. Szabó Lajos (Szentes)	1 „ —
Stern Salamon	1 „ —
Dr. Szobl Lipót	1 „ —
Piti István	1 „ —
Diamant Vilmos	60
Konc Lajos	50
Elekes Lajos	50
Göresz N.	20
összesen	37 frt 80 kr.

Fogadják e nemes szívü felülfizetők a rendezőség illetve a helybeli fiókegylet legmélyebb köszönetét.

Tanügyek.

A budapetsi állami ipariskolába,

(VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) a beiratások szeptember hó 1 napjától 5-ig tartanak.

Az intézetbe rendes tanulókul felvételek azok a 15 évet betöltött ifjak:

a) kik a polgári iskola, gymnasium, vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatu bizonyítványt nyertek azon tantárgyakból, a melyek az ipariskola első évfolyamának főtárgyait képezik; ezek a magyar nyelvtan, számtan és algebra, mértan és mértanirajz.

b) iparos segédek és mindazok, kik az előbbi pontban kívánt ismeretekben a felvételi vizsgálatnál kellő készütséget tanusítanak.

c) Rendkívüli tanulókul felvétetnek egyes szakosztályokba azok, kik az iparos tanuló számára szervezett iskola három évi tanfolyamát bevégezték és legalább jó osztályzatu bizonyítványuk van, továbbá, kik a megkívántató ismeretüket kellően igazolják.

Általában szükséges, hogy a belépni kívánó növendék az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett, de legalább is azon két havi nyári szünet alatt, a mely után az intézetbe akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen.

Az intézetnek öt szakosztálya van u. m. az építészeti, a gépészeti, a vegyészeti, a fémvasipari s a faipari szakosztály.

A beiratási díj 2 frt, a tandíj félvévenként 10 frt.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

Az állami ipariskola igazgatósága.

Előttünk fekszik a debreceni kereskedelmi akadémia jó vaskos kötetet tevő értesítője, mely tartalmilag is bizonyítja azon magas színvonalat, melyen ezen szakintézet áll. A címlapon az emelendő új épület palotaszzerű alakját látjuk. A jövő 1892/3 tanévben az iskola már kényelmes, hygienai és pedagógiai tekintetben kifogástalan helyiségekben fog elhelyezkedni. — Örömmel szolgál, hogy itt is kiemelhetjük: Debrecen szab. kir. város maga 40,000 frtot szavazott meg az épület emeléséhez. Ehhez hasonló volt Debrecen városa pénzintézeteinek, iparvállalatainak és a társulat tagjainak áldozatkészsége. Társadalmi uton mintegy 35,000 frtnyi adomány iratott alá.

Az értesítő irodalmi részében dr. Védörd, Viktor tanár terjedelmes dolgozatát találjuk melyben a kereskedelmi akadémián tanított vegyelemzési gyakorlatoknál követett eljárását közli. Ezen gyakorlatok a növendékeket arra képesítik, hogy a kereskedelmi árukat sajátkezüleg is megvizsgálhassák, — ezeknek értékéről tiszta fogalmat nyerhessenek és az esetleges utánzásokat és hamisításokat, a gyakorlati életbe használni szokott egyszerűbb műszerek segítségével felismerhessék.

Az igazgatói jelentés az iskola belső és szellemi állapotának tiszta képét adja. Az akadémiának a három évfolyamban 165 tanulója, az alsófokú kereskedelmi iskolának 141 tanulója volt. Az esti szaktanfolyamnak 14 hallgatója volt, köztük 2 nő.

Az akadémia növendékei tanáraik vezetése mellett ez évben is rendkívül érdekes és tanulmányos tanulmányi körutat tettek. Szeged, Szabadka, Újvidéken a legfontosabb ipartelepkeket és nevezetességeket megtekintvén, Belgrádba mentek, Baziásról kirándultak Oravica, Aninára, onnan visszajöttek hajón a nevezetes és szép Aldunai utat tették meg, megtekintvén a Vaskapu szabályozási munkálatait. Orsováról Herkulesfürdő, Temesvár és Arad nevezetességeinek megtekintése után tapasztalatokban gazdagon tértek vissza.

A tanárikar a hitoktatókat beleértve 18 tagból áll. A tanárikar legnagyobb része igen szép irodalmi tevényt fejtett ki.

A tantervről örvedetesen tűnik ki, hogy az iskola az idegen nyelvek elsajátítására rendkívüli gondot fordít és az ifjúságnak módjában áll hogy a kötelező német- és francia nyelven kívül még úgy az olasz mint az angol nyelvekben valamint az annyira szükséges gyorsírásban is kiképezze magát.

Szép szaporodás mutatnak föl a könyv- és szertárak. A tanári könyvtár Szojka Gyula tanár felügyelete alatt a folyó tanévben 110

cimlettel 157 kötet és 127 füzetben szaporodott. Az ifjúsági könyvtár, dr. Szántó Sámuel tanár felügyelete alatt, 73 művel szaporodott 101 kötetben. Az ifjúsági könyvtár jelen állománya: 1048 mű 1253 kötetben.

Szépén gyarapodtak a természettani és földrajzi szertárak. De különösen gazdag az áruismeri szertár. Az új beszerzések közül kiemelendők a görösövi készítmények, melyek az áruk eredeti tulajdonságait és hamisításait tüntetik föl. Ezen készítmények a beszerzett „scioptikon“ segítségével vetíthetők és ezzel szemléltethetők.

Az ifjúság szellemi munkásságának hű tükrét képezik az ifjúsági egyesületek. Az önképzőkör, melynek magyar nyelvi szakosztálya a hazafias érzés ébrentartására és kegyeletes ünnepélyek rendezésével annak istapolására szolgál, az idegennyelvi szakosztály pedig főképp az idegennyelvek könnyebb elsajátítását mozditja elő. A kedély képzésére szolgál a dalegyesület, mely Szojka Gyula tanár vezetése alatt áll. Nevezetes újítás az ifjúsági zenekar alakítása, mely Zimmermann Gyula tanár vezetése alatt szép eredményt tudott fölmutatni.

Kiemelendő az ifjúsági segélző egyesület működése dr. Szántó Sámuel tanár vezetése alatt. Ezen egyesület nemcsak szívesen támogatásával évenként mintegy 15 szegény tanuló lát el könnyekkel, havi segéllyel. Ez évben 321 frtot fordított segéllyre. Az egyesület alapitójá 2040 forintot teszen ki.

Az érettségi vizsgálatokról szóló jelentés azon örvedetes eredményt tünteti föl, hogy a vizsgára bocsátott 39 tanuló közül 7-en jeles eredménnyel tették le a vizsgát, senkit sem utasítottak vissza.

Kiemeljük még, hogy a kereskedő társulat által létesített ösztöndíj és jutalom alaptól a legkiválóbb tanulók 1—3 aranyig terjedő jutalomban részesültek.

Végül még megemlítjük, hogy dr. Bayer Ferenc igazgató vezetése alatt f. é. szeptembertől fogva internatus nyílik, mely olcsóságánál fogva (300 frt évi díj) és a kitűnő vezetés mellett bizonyára igen keresett intézeté válik. Sok szülő fogja nyugodtan gyermekét odaadhatni, mert gyermeke jó kezekben lesz és jó gondozás alatt.

Irodalom.

A legélénkebb és legváltozatosabb szépirodalmi képes hetilap a „Képes Családi Lapok“, melynek legutóbbi 29. száma a szokott értékes és változatos tartalommal jelent meg. Van benne Prém József jeles írónktól egy igen szép elbeszélés, van továbbá Müller Kálmán tanár tollából egy érdekes cikk a szeszről és dohányról, mely kérdés a legutóbbi időben élénk vita tárgyát képezte különösen a francia sajtóban. Tölgyesy Mihály egy humoreszkkal, K. Beniczky Irma egy közérdekű társadalmi kérdés fejtegetésével (Váljunk-e?), Darab Lajos egy életképpel járul hozzá a lap szellemi részének emeléséhez. Már ezen rövid vizlat is

— a többi apróságokat nem említve — igazolja a fenebbi állítást. Részünkről a legmolegobben ajánljuk olvasóinknak a „Képes Családi Lapok“ című szépirodalmi lapot, melynek előfizetési ára félévre 3 frt, negyedévre 1 forint 50 krajcár. Kiadóhivatal nagy korona utca 20.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Richter-féle
Fejettörő
Legujabb türelmi játék.
176 feladat.
Nagyon érdekes
és nagyon mulatságos.
Ára 35 kr.;
minden játékszer kereskedésben kapható.
Kevésbé értékes utánzásoktól óvjunk magunkat és csakis oly eskü tulyakat fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony“ van.

Bizonylat.

Az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat“ Igazgatóságának
Budapest, külső váci-ut 7.

Tisztelt Részvénytársulat!

Válaszolva f. hó 13-áról kelt beces levelében foglalt azon kérdésre, hogy az Önöknél vásárolt „C. S.“ jegyű 3 1/2 lócséplőkészlettel miképpen vagyok megelégedve, értesitem, hogy az ellen **nem lehet kifogásom.** A mozgony amellet, hogy igen nagyon kevés tüzelőanyagot fogyaszt, rendesen működik. **A cséplőkészlet pedig minden dicséretet érdemel,** mert amellet, hogy a szalmából igen tisztán dolgozik, végez annyit mint akármelyik 6 lóerejű veróléces gép.

Bárkinék is a legjobb lelkiismerettel ajánlható s tekintetes társulatnak tisztelője Gelence, (u. p. Imercsfalva).

Cseh Imre s. k.

Csongrádmegyei Csany község előljároságától.

1752. szám.
1891.

Hirdetmény.

Csongrád vármegyébe kebelezett Csany község előljárosága által ezennel köztudomásra hozatik, hogy a nagytekintetű m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság a dohánytermelési engedélyt a f. évre Csany község lakossága részére **kivételesen csak oly föltétel alatt adta meg,** hogy ha az előljároság az eddig oly **nagymérvben üzött dohánycsempészetet a töle kitelhető módon megakadályozni törekszik,** s hogy pedig ebbeli törekvése minél kevesebb akadályba ütközzék, 1891. évi július hó 1-től Csany községben egy pénzügyöri szakaszt is állítottatott föl.

Köztudomására hozatik tehát a környékbeli lakosságnak, hogy folyó évi augusztus hó 1-től kezdve, vagyis midőn a dohányszedés Csany községben megkezdődik, 1892. évi február hó végéig, vagyis mind az ideig, míg a dohánytermés teljesen beváltva nem lesz, Csany község határát csempészeti szándékkal átlépni annyival is inkább tartózkodjék, mert minden egyes, ki magát igazolni képes nem leend, letartoztatván, illetőségi helyére fog eltoloncoltatni.

Kelt Csanyon, 1891. évi július hó 15-én.

Pap Ödön
jegyző.

Somodi János
bíró.

Nyomatott Mindszenten Goldstein és Náthán könyvnyomdájában.